

Avsnitt 21. Praktisk tillämpning (kap. 11)

Här skall vi tala om hur bra olika prognosmetoder visat sig vara. Valet av metod beror på

1. Om användarna bara är intresserade av en punktprognos eller om de också vill förstå sammanhangen och kanske försöka påverka utfallet.
2. Hur tidsserien eller –serierna ser ut.
3. Tidshorisonten: kort sikt, medellång sikt, lång sikt.
4. Antalet prognoser.

Så skall vi också fortsätta på temat om att kombinera prognoser (consensus).

Vad säger de som gör prognoser?

[Table 11-1, 11-2 & 11-3]

Ser man på horisonten är "Ledningens bedömning" och "försäljarnas åsikt" de vanligaste "teknikerna" för alla horisonter. Ni minns nackdelarna med dessa, liksom med den naiva prognosen som är vanlig främst på kort sikt. Lägg märke till hur viktiga ledande indikatorer är i USA, men på 4-12 månader, lite väl långt, 3-6 mån. vore bättre. Exponentiell utjämning är också en kortsiktsmetod. Trend-framskrivning används på kort sikt, oberoende av om det finns säsong eller inte. Däremot utnyttjar ytterst få dekomponering och åtminstone på 80-talet var Box-Jenkins inte populär. På 90-talet märkte man i USA en minskad rädsla för statistiska metoder.

Empirisk träffsäkerhet

Åtskilliga undersökningar har gjorts där man undersöker hur bra olika metoder klarat sig i riktiga prognossituationer. Det är en sorglig läsning för den som tror på statistiska modeller.

Man skulle tro att det arbete och de miljoner som läggs ner på att bygga *ekonometriska modeller* över hela ekonomin borde innehålla så mycket information att de med lätthet skulle slåenklare prognosansatser. Så är **inte** fallet. I sådana modeller finns ju exogena variabler vilkas värden måste sättas för hand och då detta innebär prognoser är det inte så lätt att göra rättvisa jämförelser.

Vektor-ARIMA (VARIMA)- eller **Vektor-AR (VAR)**-modeller säges inte heller göra det. Självt har jag erfarenhet av en VARIMA som gav en bättre helhetsbild av ekonomin än de enskilda ARIMA-prognoserna. Faran är att ett enda samband är fel estimerat och då påverkas alla prognoser, medan utnyttjande av sambanden kanske inte bidrar så mycket.

Man har inte lyckats påvisa att icke-linjära modeller skulle påverka träffsäkerheten, trots att de är mycket mer komplicerade. Men man har kanske inte tittat så mycket på finansiella data, där stora datamängder medger olinjära modeller och där inga andra sitter i data.

Ser vi på officiella makroekonomiska prognoser har vissa studier visat att de inte är mer träffsäkra än olika univariata extrapoleringar. Öller & Barot (2000) fann att de flesta europeiska OECD-länderna hade prognoser som var bättre än naiva, dock inte alla.

Man har också undersökt adaptiva modeller (som uppdaterar sig i nya data), system med experter och neurala nätverk (olinjärt), men än så länge har ingen lyckats påvisa att de skulle vara bättre i ett riktigt prognosläge.

Vad beror den dåliga framgången på? Osäkra modeller med stor felvariation, modellen är inte inriktad på prognos, modellen ändrar sig, en gångs skift i data, dåliga data.

Enkel regel: Enkla modeller kan vara minst lika bra som komplicerade.

Två stora studier: Makridakis % Hibon (1979) och Makridakis et al. (1982). Exponentiell utjämning verkar vara en utmärkt metod. Märk dock att i den säsongrensade delen av data jämför man säsongrensad prognos med säsongrensat utfall. Då är båda jämna och felet blir litet! Man vet heller inte hur säsongrensning gjorts, för de sista utfallen kommer att revideras.

[Table 11-7 & 11-8]

[Figure 11-1]

Fildes et al. (1997) undersökte också experters korrigeringar, som inte visade sig vara särskilt bra. Märk att Box-Jenkins kommer i mitten av dessa.

[Table 11-9]

Metodernas träffsäkerhet säges variera med horisonten, men det är inte så lätt att se i resultaten. Däremot visar ibid i Table 11-9 och också i 11-10 att det lönar sig att kombinera prognoser, för det som brukar kallas **consensus** prognosen blir bättre än dess komponenter.